

RAASIKU VALLA

2022. AASTA

EELARVE SELETUSKIRI

Sisukord

1.	Sissejuhatus	3
1.1	Majandusprognoos	4
2.	Ülevaade Raasiku valla 2022. aasta eelarvest	5
2.1	Eelarve koostamise protsess	5
2.2	Eelarve ülesehitus, esitusviis ja alusandmed	5
2.3	Valla rahvastik ja keskmine sissetulek	6
2.4	Tulumaksueraldis	10
2.5	Raasiku valla 2022. aasta eelarve	11
2.6	Põhitegevuse tulud	11
2.6.1	Maksutulud	13
2.6.2	Saadavad toetused	15
2.6.3	Muud tegevustulud	16
2.7	Põhitegevuse kulud	16
2.7.1	Antavad toetused	17
2.7.2	Muud tegevuskulud	18
3.	Kulude jaotus tegevusalade järgi	19
3.1	Üldvalitsemine	20
3.2	Avalik kord ja julgeolek	21
3.3	Majandus	21
3.4	Keskkonnakaitse	22
3.5	Elamu- ja kommunaalmajandus	23
3.6	Vaba aeg, sport, kultuur ja religioon	24
3.7	Haridus	27
3.8	Sotsiaalne kaitse	28
4.	Investeermistegevus	32
5.	Finantseermistegevus	35
6.	Likviidsete varade muutus	37
	Lisa eelarve seletuskirjale	38
	Kehtivad ja üleminevad laenu- ja töövõtulepingud	38

1. Sissejuhatus

Raasiku valla 2022. aasta eelarve koostamise õiguslikuks aluseks on kohaliku omavalitsuse korralduse seadus (KOKS) ning kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus (KOFJS).

Eelarve on tekkepõhine ja koostatud põhitegevuse tulude (maksutulud, tulud kaupade ja teenuste müügist, saadavad toetused ja muud tegevustulud), põhitegevuse kulude (antavad toetused ja muud tegevuskulud), investeerimistegevuse (põhivara soetus ja müük, põhivara soetuseks saadav ja antav sihtfinantseerimine, osaluste soetus ja müük, antavad ja tagasi laekuvad laenud, finantstulud ja -kulud), finantseerimistegevuse (laenude võtmine ja tagasimaksmine) ja likviidsete varade muutuse (kassa ja pangakontode saldo muutus) liigenduses. Arvestatud on Raasiku valla eelarvestrateegiaga aastateks 2022-2025.

Eelarve selline ülesehitus annab võimaluse eristada põhi- ja investeerimistegevust. Eelarvestruktuurist selgub omavalitsuse põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude suhe ehk põhitegevuse tulem ja omafinantseerimise võimekus (investeeringute tegemise ja laenude teenindamise võimekus). Seletuskirjas on erinevate eelarveaastate andmete kajastamisel eristatud tegelikke andmeid märkega „tegelik“, korrigeeritud eelarve andmeid märkega „eeldatav“ ja märkega „eelarve“ on märgitud 2022. aasta eelarvesse planeeritud andmed.

Raasiku valla 2022. aasta eelarve põhitegevuse tulud on planeeritud 2021. aastaga võrrelduna 7,1% suuremad ja kulud 8,6% suuremad. Kulude kasvu suurimaks mõjutajaks 2022. aastal on personalikulud, mis mõjutatuna eelkõige miinimumpalkade ja õpetajate palkade kasvust, kuid ka üldisest palgatõusust ning lisanduvatest ametikohtadest (+15,6), kasvavad keskmiselt 12,5%.

Põhitegevuse tulem jääb püsima 1,1 mln euro juurde, mis tagab omafinantseerimise võimekuse säilimise. Investeeringuid on planeeritud 2022. aasta eelarvesse 1,5 mln euro väärtuses, mis on ca 65% vähem kui 2021. aastasse planeeritud. Vähenemine peale suuri investeeringuaastaid aitab kaasa valla laenukoormuse alanemisele, mille tulemusel paraneb omafinantseerimise võimekus, mis omakorda annab võimaluse taas suuremateks investeeringuteks.

Pikas perspektiivis tuleb jälgida, et põhitegevuse kulud ei kasvaks rohkem kui põhitegevuse tulud. Seepärast on oluline, et valla rajatise majandataks efektiivselt, hooned oleksid energiasäästlikud ning ebavajalik ja omavalitsust asjatult koormav vara võõrandataks.

2022. aasta tulude eelarve koostamisel on lähtutud Rahandusministeeriumi majandusprognosidest ning käesoleva aasta eeldatavast tulueelarve täitumisest. Kulueelarve koostamisel on lähtutud reaalsest vajadusest ning teadaolevatest hinnatõusudest.

Raasiku vald sõlmis 2021. aastal laenulepingu kuni 1,5 mln laenu võtmiseks, millest 1,3 mln on suunatud 2021. aasta eelarvesse investeringute finantseerimiseks. Sellest 200 000 eurot on planeeritud ära kasutada 2022. aasta investeringute finantseerimisel. Valla eeldatav laenukoormus 2021. aasta lõpuks koos 2021. aasta laenuga on 5,8 mln eurot ning uut laenulepingut 2022. aastasse planeeritud ei ole.

1.1 Majandusprognosis

Eesti Panga majandusprognosis kohaselt on Eesti majandus kriisist väga kiiresti taastunud ning jätkab tavapärasest paremas seisus. Majanduse kiire kasv näitab, et paljud ettevõtted on piirangutega kohanenud ja suures osas majandusest pole need enam kasvu takistanud. Tööjõupuudus piirab aga ettevõtete tegevust järjest rohkem ning seetõttu pole palgakasvu aeglustumist lähiaastatel ette näha. Maksu- ja Tolliameti andmetel ületas töökohtade arv 2021. aasta teises kvartalis kriisi alguse taset kõigil tegevusaladel, välja arvatud majutuse ja tootlustuse ning mäetööstuse alal¹.

Rahandusministeeriumi prognoos näeb ette Eesti majanduse püsivust kriisieelsete prognoosidega võrreldes kõrgemal tasemel. Võimas kasv 2021. aasta esimeses pooles annab selle aasta SKP kasvuks 9,5%. 2022. aastal taandub kasvukiirus 4%-ni ning sealt edasi veidi alla 3%. Eesti majandus on kohanenud kehtivate kodu- ja välismaiste piirangutega ja isegi kui tegevuspiiranguid karmistatakse, ei eeldata nendelt olulist täiendavat negatiivset mõju majandusarengule. Eksportiv tööstus liigub meie kaubanduspartnerite impordi jõudsa kasvu tuules, IT teenused püsivad maailmas väga konkurentsivõimelised ning naasvad välituristid peaksid mõne aasta jooksul tagama töö ka vähema kvalifikatsiooniga inimestele. Investeringuid toetavad nii avalik sektor kui elanike sääst².

¹ https://haldus.eestipank.ee/sites/default/files/2021-09/RPM_3_2021_est_0.pdf

² <https://www.rahandusministeerium.ee/et/riigieelarve-ja-majandus/majandusprognosisid>

2. Ülevaade Raasiku valla 2022. aasta eelarvest

2.1 Eelarve koostamise protsess

Eelarve koostamist alustati käesoleva aasta augustis, mil sõnastati eelarve põhimõttelised seisukohad ning vaadati üle algandmete korje blanketid. Novembris toimusid kohtumised kõikide alaeelarvete (allüksuste ja/või valdkondlikud eelarved) eest vastutavatega (allüksuste ja/või valdkondade juhid), läbi rääkimaks 2022 eelarve. Sealjuures olid eelarve koostamise aluseks 2022-2025 eelarvestrateegias kinnitatud põhimõtted, sh oluliste investeeringute kavandamine.

2.2 Eelarve ülesehitus, esitusviis ja alusandmed

Eelarves on kõik tulud ja kulud planeeritud tekkepõhiselt, st majandustehingud kajastatakse selles perioodis, millal tehingud on tehtud, mitte ajal, millal tekivad nende tehingutega seotud laekumised ja väljamaksed. Eelarve ülesehitus on vastavuses KOFJS-s tooduga.

Valla eelarve koostamisel on arvestatud riigi majanduse hetkeolukorda, toetudes Rahandusministeeriumi 2021. aasta suvisele majandusprognosile. Valla eelarve koostamiseks olulised näitajad on toodud järgmises tabelis.

Tabel 1 Majanduslikud näitajad 2018-2022 (allikas: Rahandusministeerium)³

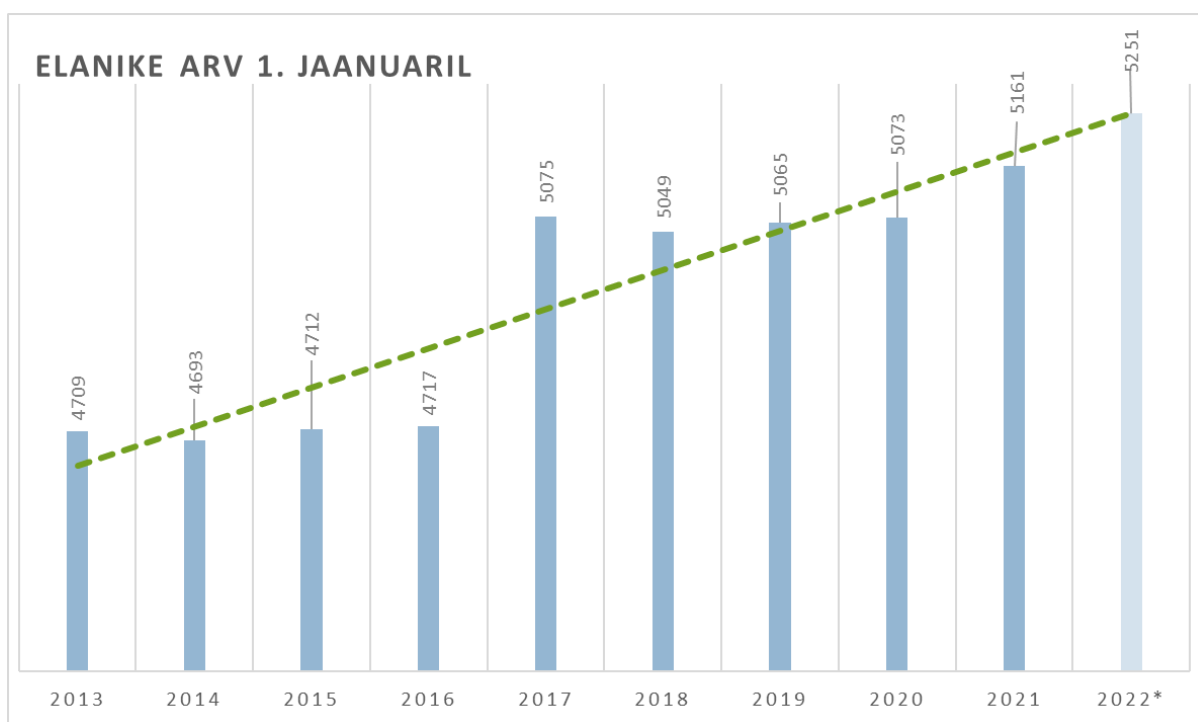
Näitaja	2018	2019	2020	2021	2022
SKP reaalkasv	3,6/4,8	3,3/5	-5,5/-3	9,5	4
Tarbijahinnaindeks	3,3 /3,4	2,2/2,3	-0,2/3,8	3,7	2,1
Keskmise palga reaalkasv	3,6/4	4,8/5,1	3,4/3,4	3	2,9
Keskmine palk (eur)	1307/ 1310	1404/ 1407	1484 / 1448	1549	1653
Keskmise palga nominaalkasv	7,0/7,6	7,2/5,1	1,1/2,9	7	6,7
Tööpuuduse määr	5,7/5,4	5/4,4	7,5/6,8	6,7	5,8

³ Rahandusministeeriumi majandusprognos, murrujoone taga kuni 2020 tegelik näitaja, murrujoone ees konkreetse aasta kohta viimane majandusprognos. 2021 ja 2022 andmed Rahandusministeeriumi 2021 suvine majandusprognos.

Lisaks majanduse käekäigule on kohaliku omavalitsuse üksuse (edaspidi KOV) **tulud ja kulud sõltuvad** rahvastikuregistris KOV-i territooriumile registreeritud kodanike arvust ja selle vanuselisest jaotusest ning trendidest.

2.3 Valla rahvastik ja keskmine sissetulek

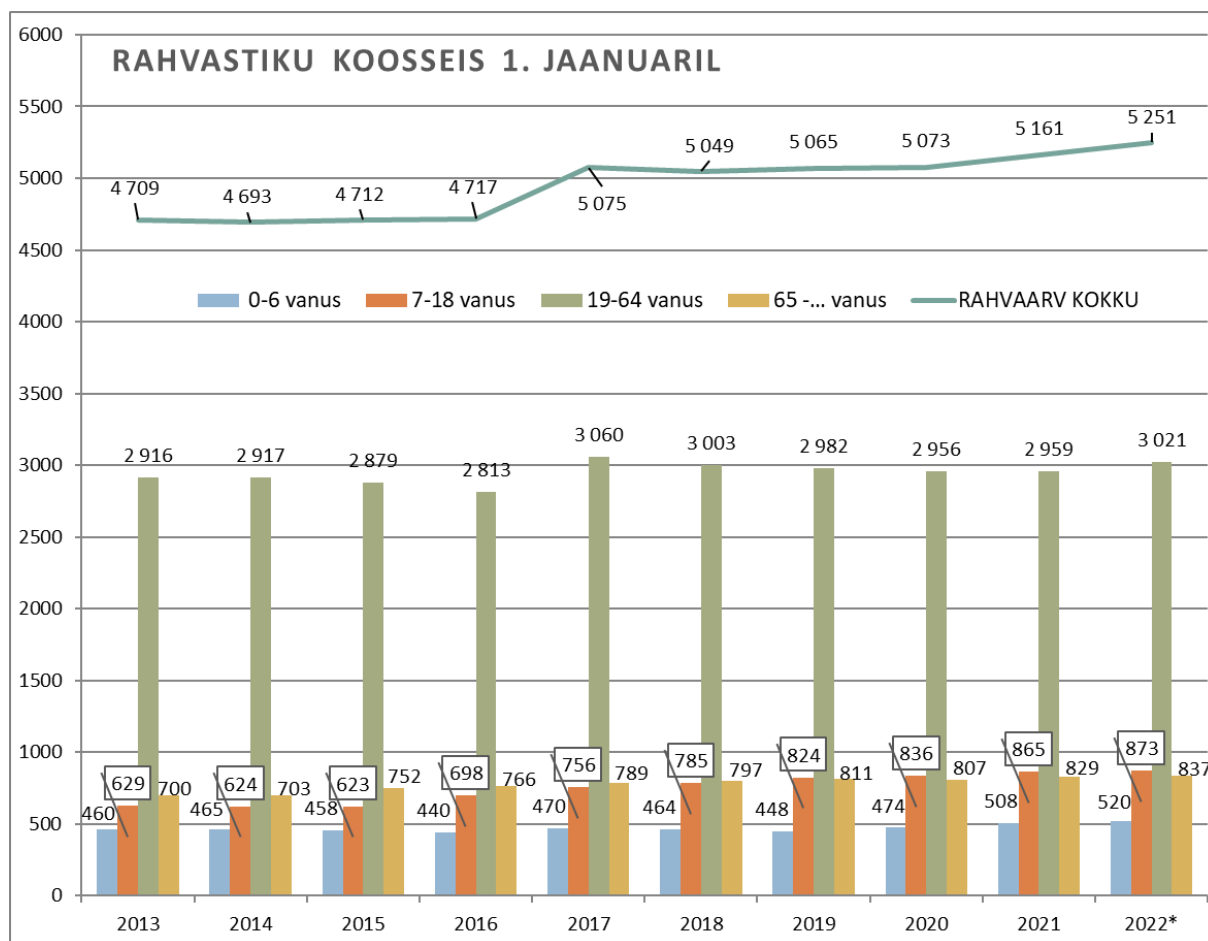
Eelarve, eriti eelarve aluseks olevate arengudokumentide koostamisel on oluline teada rahvaarvu muutumise trende vanusegruppide lõikes ja seda nii tulude kui kulude prognoosimisel. Raasiku valla rahvastiku arvulist ja vanuselist struktuuri ning muutuse trende saab jälgida järgnevatelt joonistelt.

2022* = rahvaarv seisuga 01.11.2021

Joonis 1 Raasiku valla rahvaarv rahvastikuregistris (allikas: Raasiku Vallavalitsus)

Eeltoodud joonisel on rahvastiku andmed 1. jaanuari seisuga, millele on lisatud eelarve koostamise aja ehk 01.11.2021 seis. On positiivne, et 2017. aasta rahvaarvu kasv, tulenevalt haldusreformist, on jäänud püsima ning nagu aasta tagasi prognoositud, sai 2021. aasta alguseks ka ületatud. Käesoleva aasta hetkeseis (01.11.2021) on 5251 ehk +90 inimest aasta algusest ning see rahvaarv on aluseks 2022. aasta eelarve tulude prognoosimisel.

2022* = rahvaarv seisuga 01.11.2021

Joonis 2 Raasiku valla rahvaarvu muutus vanusegruppide lõikes (allikas: Raasiku Vallavalitsus)

Käesoleva aasta 10 kuuga on valla rahvaarv kasvanud 90 elaniku võrra (2021. aasta kogukasv 88), sealjuures kõige enam on suurenenud tööealine elanikkond, mis on tugev alus eelarvetulu kasvu prognoosimisel. Kasvuga on kõik vanusegrupid, sealjuures kõige noorema vanusegrupi (0-6) muutus on kolmandat aastat järjest positiivne ning moodustab valla rahvaarvust ca 10%.

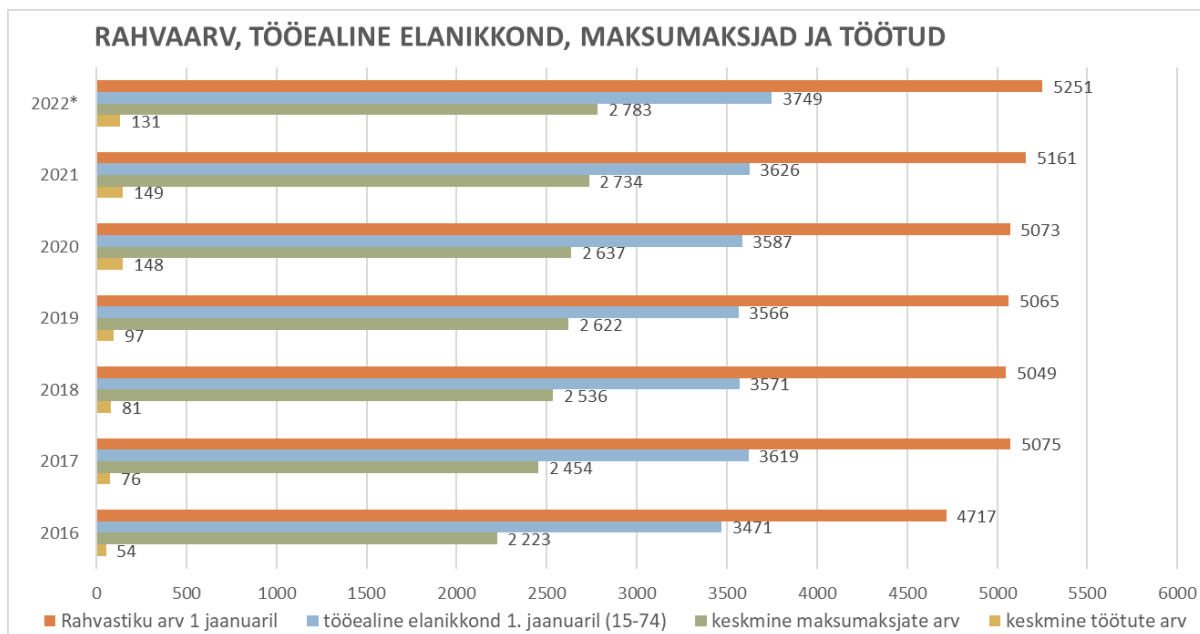
Vanusegrupp 7-18 (kooliealised, tööturule sisenejad) on alates 2016. aastast hakanud suurenema enam kui teised, kas kogukasvu või teiste vanusegruppide arvelt. Kui 2012 moodustas see vanusegrupp rahva koguarvust 14% ja suhe vanusegrupiga 65+ (pensioniealised) oli -50 kooliealiste kahjuks⁴, siis 2021 novembris moodustab see grupp 16,6% koguarvust ja ületab vanusegruppi 65+ ehk pensioniealisi +36 võrra.

⁴ Vanusegrupi 7-18 osakaal elanikkonnast vähenes 2015 aastani, saavutades taseme -129 noort elanikku, võrrelduna 65+ elanike grupiga.

Lisaks rahva vanusegruppide jälgimisele on oluline ka töötute arv ja tööealise elanikkonna muutuse trend. Riikliku statistika kohaselt on tööealine elanikkond vanuses 15-74 aastat. Tööealine elanikkond moodustab valla rahva koguarvust ca 58%, sealjuures maksumaksjate osakaal valla rahvaarvust moodustab ca 52%. Viimastel aastatel on maksumaksjate osakaal vähesel määral kasvanud ning vanusegruppide hetkeolukord (vt joonis 2 lk 7) lubab loota, et positiivne trend on jätkuv.

Statistikaameti andmetel on Raasiku vallas 2021. aasta 22. novembri seisuga registreeritud 127 töötut, mis on 41 töötut võrra vähem kui 2020. aastal samal ajal. Töötute arvu langus on seotud võrdlusaasta eriolukorraga (ülemaailmne epideemia COVID), mis kasvatas töötute arvu hüppeliselt, ning majanduse kiire taastumisega. Olukorraga üldiselt tegeletakse läbi sotsiaalteenuste projekti, milles tugiisikuteenusega aidatakse inimesi tööle ja tööl püsida ning koduteenusega aidatakse lähedasel tööle jääda või sinna naasta. Spetsialiseerituna valla mitteõppivatele töötutele noortele, tegutsetakse läbi projekti „Noortegarantii Tugisüsteemi rakendamine Raasiku vallas“.

Järgmiselt jooniselt on näha tööealise elanikkonna ja töötute ning maksumaksjate suhe rahva koguarvu ja selle muutus perioodil 2016-2022.

2022* = andmed seisuga 01.11.2021

Joonis 3 Rahvaarv, tööealine elanikkond, maksumaksjad ja töötud (allikas: Statistikaamet, Rahandusministeerium, Raasiku Vallavalitsus).

Üldistades on meie valla rahvastikust ca pooled maksumaksjad, kellede brutotasust laekub omavalitsusele 11,96%. Maksumaksjate arv on aastast 2010 pidevalt kasvanud. Hüppeline kasv oli 2017. aastal (+10,4%) koos rahvaarvu üldise hüppelise kasvuga (+7,6%). 2018. aasta muutuste mõjutajaks on maksumaksjate arvu määramise meetodika muutus, maksumaksjatena hakati arvestama ka pangaintresside saajaid. Järgnevate aastate kasvu mõjutajaks on eelkõige rahvaarvu üldine kasv. Ka keskmine sissetulek maksumaksja kohta on kasvav, jäädes keskmiselt 5% juurde aastas.

2022. aastaks on planeeritud maksumaksjate arvu osakaaluks rahva arvust 53% ehk nii nagu see on 2021. aasta 8 kuu andmete põhjal⁵. Rahva koguarvuks on planeeringu kohaselt 5251, mis on rahva arv seisuga 01.11.2021. Keskmiseks palgaks 2022 tulumaksutulu arvestamisel on 1653 eurot ehk Rahandusministeeriumi majandusproгноosi kohane Eesti keskmine palk 2022.

Järgmises tabelis on näha reaalsed näitajad ja muutused aastatel 2018-2021 ning aastaks 2022 prognoositud näitajad ja nende muutused võrrelduna eelnevaga.

Tabel 2 Maksumaksjad, keskmised sissetulekud ja tulumaksueraldis

	2018	2019	2020	2021 EA ⁶	2021 (8 kuud)	2022*
rahva arv 1 jaanuar	5049	5065	5073	5150	5161	5251
Maksumaksjate arv	2536	2622	2637	2627	2734	2783
<i>maksumaksjate arvu osakaal rahvaarvust %</i>	50,2	51,8	52,0	51,0	53,0	53,0
<i>Maksumaksjate arvu muutus %</i>	3,3	3,4	0,6	-0,4	3,7	1,8
Maksumaksjate keskmine brutopalk eur	1 313	1 403	1 458	1 428	1 527	1 653
Eesti keskmine brutopalk eur	1 310	1 407	1 448	1 428	1 504	1 653
<i>Valla maksumaksjate sissetuleku muutus %</i>	3,3	6,9	3,9	-2,1	4,7	8,3
Väljamaksed füüsilistele isikutele	39 949 140	44 141 125	46 146 902	45 007 704	33 395 702	55 204 183
<i>Väljamaksete muutus %</i>	6,7	10,5	4,5	-2,5		22,7
arvestuslik 12 kuu väljamaksete suurus keskmise palga ja maksumaksjate arvu alusel eur	39 957 216	44 143 992	46 136 952	45 007 704	50 093 551	55 204 183
arvestuslik 12 kuu maksueraldis	4 738 926	5 266 378	5 517 979	5 382 921	5 991 189	6 602 420
Tulumaksueraldis eur	5 138 177	5 357 144	5 593 697	5 382 921	5 927 738⁷	6 602 420
<i>eraldise muutus %</i>	8,8	4,3	4,4	-3,8	6	11,4

⁵ 8 kuu andmed on eelarve koostamise ajal käesoleva aasta kohta kättesaadavad

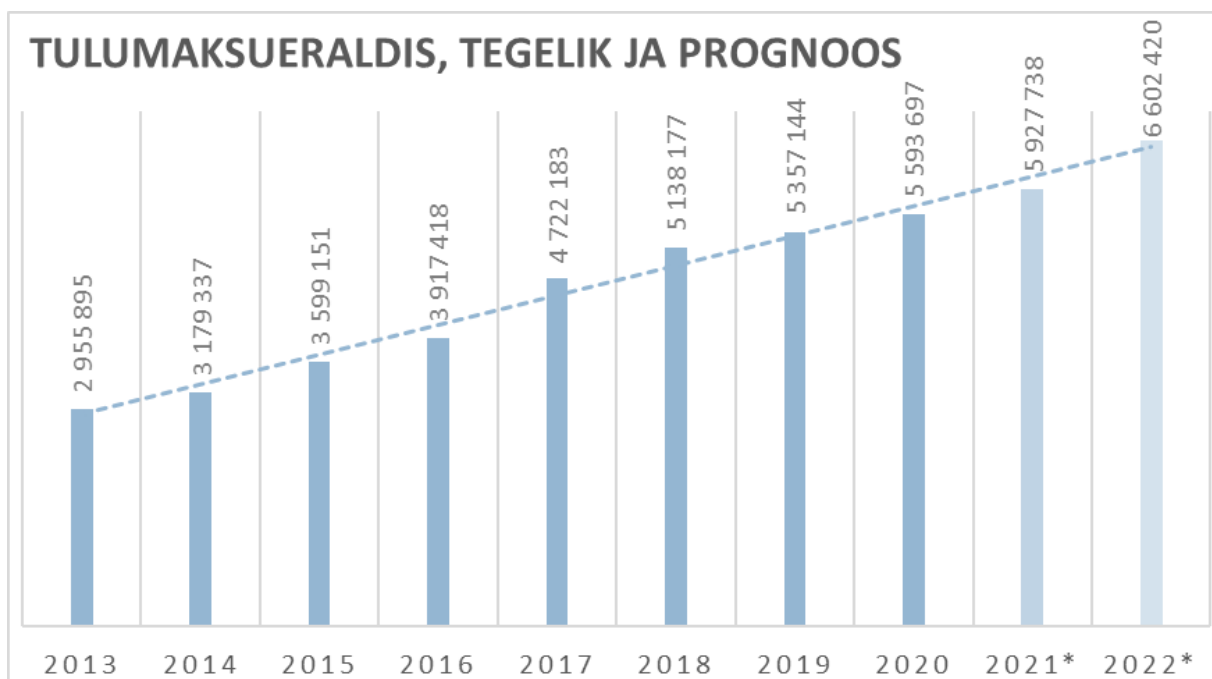
⁶ 2020 sügisel 2021 eelarvesse planeeritud prognoosandmed

⁷ Täpsustatud 2021 eelarves eeldatav tulumaksueraldis

2.4 Tulumaksueraldis

Valla tulumaksueraldis on pidevas kasvutrendis. Viimaste aastate suurim tulumaksueraldise kasv 20,5% oli 2017. aastal, mil kasvu mõjutajaks suur maksumaksjate arvu kasv (10,4%). Käesoleva aasta korrigeeritud maksulaekumise kasvu ootus on ca 7%, mis on natuke vähem kui viimase viie aasta keskmine (10%), kuid arvestades 2020 majanduslangust, väga hea tulemus. 2022. aastaks on planeeritud tulumaksueraldise kasvuks 10,2%.

Tulumaksueraldise prognoosimisel on peamisteks muutujateks keskmine brutosissetulek ning maksumaksjate arv. Lisaks elanike üldarvu suurenemisele, suureneb tasapisi ka maksumaksjate osakaal rahvaarvus, kuna valla rahvastik on nooreneva trendiga. Tabelist 2 (vt lk 9) on näha, et ka brutosissetulek maksumaksja kohta on kasvav. Kahe olulise näitaja (maksumaksjate arv ja keskmine sissetulek) alusel välja arvestatav tulumaksueraldis aastaks 2022 on ca **6,6 mln eurot** (2783x1653x12x11,96%).

2021* täpsustatud eelarves oodatav tulumaksueraldis

2022* eelarvesse planeeritud tulumaksueraldis

Joonis 4 Tulumaksueraldis (allikas: Raasiku Vallavalitsus)

2.5 Raasiku valla 2022. aasta eelarve

Tabel 3 Raasiku valla koondeelarve

EELARVEOSA NIMETUS	2020 tegelik	2021 täpsustatud eelarve	2022 EELARVE-PROJEKT	2022 muutus %
PÕHITEGEVUSE TULUD	9 144 938	9 435 885	10 108 464	7,1
Maksutulud	5 742 760,95	6 078 169,25	6 753 708,30	11,1
Tulud kaupade ja teenuste müügist	525 111,06	510 500,00	665 600,00	30,4
Saadavad toetused	2 859 898,27	2 820 216,00	2 682 155,55	-4,9
Muud tegevustulud	17 167,44	27 000,00	7 000,00	-74,1
PÕHITEGEVUSE KULUD	7 188 536	8 252 283	8 960 261	8,6
Antavad toetused	434 991,53	541 832,19	517 048,00	-4,6
Muud tegevuskulud	6 753 544,21	7 710 450,42	8 443 212,68	9,5
PÕHITEGEVUSE TULEM	1 956 402	1 183 603	1 148 203	-3,0
INVESTEERIMISTEGEVUS	-387 337	-2 773 143	-1 146 500	-58,7
Põhivara soetus (sh osakud)	-822 919,87	-4 336 137,37	-1 498 500,00	-65,4
Põhivara müük	160 205,00	250 000,00	300 000,00	20,0
Saadav sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	326 802,88	1 367 019,37	115 000,00	-91,6
Finantskulud/-tulud	-51 424,61	-54 025,00	-63 000,00	16,6
EELARVE TULEM (+ülejäak/-puudujääk)	1 569 065	-1 589 540	1 703	
FINANTSEERIMISTEGEVUS	-543 652	753 874	-465 126	
Võlakohustuste võtmine		1 300 000,00	200 000,00	
Võlakohustuste täitmine	-543 652,03	-546 126,00	-665 125,88	
LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	1 025 413	-835 666	-463 423	
muutus kassas, pangas	1 025 413,35	-835 666,36	-463 422,72	

2.6 Põhitegevuse tulud

Põhitegevuse tulud koosnevad maksutuludest, kaupade ja teenuste müügist laekuvatest tuludest, toetustest ning muudest tegevustuludest. Põhitegevuse tulude kogumaht 2022. aastaks on planeeritud **10 108 464 eurot** ja see suureneb 2021. aasta korrigeeritud tuludega võrreldes 7,1%. Suurenemise mõjutajaks rahvaarvu, sealhulgas eelkõige maksumaksjate arvu kasv ning keskmise palga kasv (vt tabel 2 lk 9). Ka valla enda tulud on planeeritud järgmisesse eelarveaastasse 30% kasvuga, mille aluseks lasteaiakohtade arvu suurenemine ning kohatasude kasv tulenevalt miinimumpalga kasvust⁸.

⁸ Osalustasu lapse kohta on 20% Eesti Vabariigi Valitsuse kehtestatud palga alammäärast (Raasiku vallavolikogu 1.10.2016 määrus nr 14).

Riigipoolsed eraldised toetusfondis (vt tabel 3 lk 11 tulude rida: saadavad toetused) on planeeritud ca 5% väiksemad, kuna käesoleva aasta toetus sisaldab erakorralisi toetuseid. Riigipoolne eraldis korrigeeritakse eelarves peale toetusfondi kinnitamist Rahandusministeeriumi poolt.

Põhitegevuse tuludes moodustavad suurima osa maksutulud. 2022 tuludes on maksutulude osa ca 67% ja maksutulu planeerimisel on arvestatud järgmiste tingimuste realiseerumisega:

- Valla rahvaarv 01.01.2022 on 5251;
- Valla maksumaksjate arv moodustab rahvaarvust 53% (2021 8 kuu keskmine on 53%, viimase nelja aasta keskmine 51,7%);
- Valla maksumaksjate 2022 keskmine brutopalk on 1653 eurot (sama, mis Eesti keskmine Rahandusministeeriumi maj. prognoosi kohaselt);
- Maamaksutulu kasvab 0,6% (tänapäevase maabilansi ja maksumäärade arvestuses).

Üldiselt on Raasiku valla tulude struktuur eelarves muutumatu ja suurima katteallika omavalitsuse kuludele moodustavad endiselt maksutulud, mida illustreerib allolev joonis.

Joonis 5 Raasiku valla põhitegevuse tulude struktuur 2019-2020 reaalsete ja 2021-2022 eelarvesse planeeritud tulude põhjal (allikas: Raasiku Vallavalitsus)

2.6.1 Maksutulud

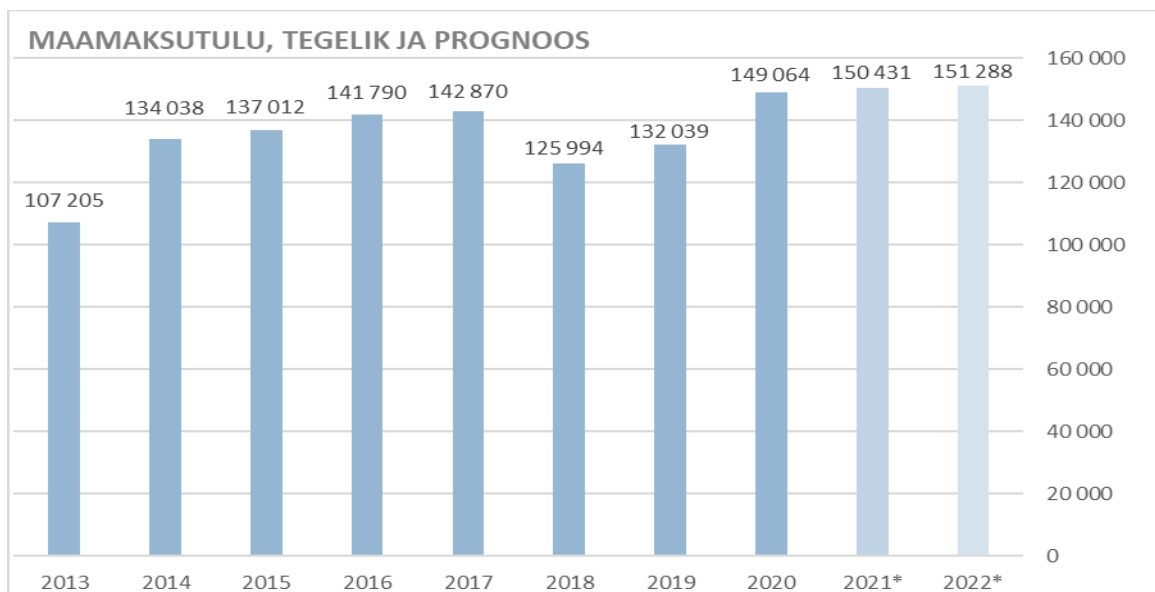
Maksutulud moodustavad suurima osa KOV sissetulekutest. Raasiku valla tuludes moodustab maksude osakaal tavapäraselt kaks kolmandikku.

Kohaliku omavalitsuse eelarvesse laekuvad maksud on:

- riiklikult ja ühtsetel alustel korjatavad maksud, mille hulka kuuluvad füüsilise isiku tegevustuludelt arvestatav maks⁹ ja maamaks kui omandimaks¹⁰;
- kohaliku omavalitsuse poolt kehtestatud maksud¹¹.

Raasiku vallas ei ole kehtestatud kohalikke makse¹², seega on maksutuludeks riiklikult kokku korjatavad ja ümberjagatavad maksud, millest põhiosa (ca 98%) moodustab üksikisiku tulult laekuv maks. Lisaks tulumaksule on maksutuluna eelarves kindel koht, kuid suhteliselt väike osakaal (ca 2%), maamaksul. Maamaksu erisus on:

- maamaksu määra vahemikus 0-2,5% maa maksustamishinnast kehtestab KOV ise;
- maamaksust laekuvad vahendid kantakse 100% KOV-i eelarvesse.

2021* ja 2022* on prognoosandmed

Joonis 6 Raasiku valla maamaksutulu (allikas: Raasiku Vallavalitsus)

⁹ Reguleeritud tulumaksuseadusega <https://www.riigiteataja.ee/akt/119112010007?leiaKehtiv>

¹⁰ Reguleeritud maamaksuseadusega <https://www.riigiteataja.ee/akt/MaaMS>

¹¹ Reguleeritud kohalike maksude seadusega <https://www.riigiteataja.ee/akt/958154?leiaKehtiv>

¹² Kohalikud maksud on või on olnud: Isikumaks (kehtetu), kohalik tulumaks (kehtetu), müügitmaks (kehtetu), paadimaks (kehtetu), reklaamimaks, teede ja tänavate sulgemise maks, mootorsõiduki maks, loomapidamise maks, lõbustusmaks, parkimistasu.

Maamaksutulu on suhteliselt konstantne, kuna valla maade maht on muutumatu ning maksumäärad seadusega piiratud. Vähene muutumine tuleneb maa sihtotstarbe ja omanike muudatustest. Aastatel 2018 ja 2019 vähenenud maamaksutulu põhjuseks oli maksumäärade alandamine. 2020. aastal taastati maksumäärad maksimumini.

2022. aasta maamaksutuluks on arvestatud kehtivate so 2020 jaanuaris kinnitatud maksumääradega ning maabilansiga¹³ novembris 2021.

2022. aasta eelarvesse on tulusid maksudest planeeritud 6 753 708 eurot, mis võrreldes 2021. aasta oodatava maksutuluga (6 078 169) on 11,1% rohkem. Maksutulud moodustavad 2022. aasta põhitegevuse tulude eelarvest 67%.

Tulud kaupade ja teenuste müügist

Sellel eelarvereval kajastuvad tulud riigilõivudelt, haridus-, spordi- ja kultuuriasutuste tulud, üldvalitsemise tulud, üüritulud ning muud kaupade ja teenuste müügitulud.

Tabel 4 Kaupade ja teenuste müük aastatel 2018-2022

Nimetus	2018	2019	2020	2021	2022	muutus %
	tegelik	tegelik	tegelik	eeldatav	eelarve	
Riigilõivutulud	20 000	14 365	10 035	15 000	16 000	6,7
Haridustulud	400 000	422 504	386 372	380 000	521 600	37,3
Kultuuritulud	1 000	425	331	500	1 000	100
Sporditulud			32 787	27 000	29 000	7,4
Üüri ja renditulud	80 000	111 421	75 378	60 000	56 000	-6,7
Muu kaupade ja teenuste müük (sh kommunaalmajandus)	20 000	19 073	20 208	28 000	42 000	50
KOKKU	521 000	567 788	525 111	510 500	665 600	30,4

2022. aasta eelarvesse on tulusid kaupade ja teenuste müügist planeeritud 665 600 eurot, mis on 2021. aasta korrigeeritud eelarvega võrreldes 30,4% rohkem. Kasvu peamiseks mõjutajaks on haridustulude kasv, mis tuleneb lasteaiakohtade lisandumisest ning lasteaiakohatasust, mis seotuna miinimumpalgaga (so 20% alampalgast) kasvab. Üüritulud koos oodatavate kommunaalmaksete laekumistega kasvavad ca 11,4%, põhjuseks on tõusnud elektri- ja küttehinnad.

¹³ Maabilanss = Raasiku valla haldusterritooriumil asuvate maade jaotus sihtotstarbe järgi.

Kaupade ja teenuste müügi iga tulurea planeerimisel on arvesse võetud jooksva aasta reaalseid tulusid, planeeritud teenuste hinnamuutusi ning reaalseid mahtusid (lasteaiade kohtade arv, huvikooli õpilaste arv, üüri- ja rendilepingud jms).

Tulu kaupade ja teenuste müügist moodustab kogutuludest 7%, mis on sarnane enne 2020¹⁴ majanduslanguse aastatega.

2.6.2 Saadavad toetused

Toetused põhitegevuse tuludes jagunevad tegevuskulude sihtotstarbelisteks toetusteks ja mittesihtotstarbelisteks toetusteks. Mittesihtotstarbeliseks loetakse riigieraldist läbi toetusfondi, mis on peale maksutulu järgmise osatähtsusega tulu omavalitsuse tulubaasis (vt joonis 5 lk 12). Kuna toetusfondi suurus selgub lõplikult pärast riigieelarve kinnitamist, siis eelarvesse on toetuste suurused märgitud esialgsete arvestuste alusel ja vajadusel need korrigeeritakse lisaeelarvega pärast toetusfondi Vabariigi Valitsuse poolt kinnitamist.

Tabel 5 Toetuste võrdlus aastatel 2018-2022

Nimetus	2018	2019	2020	2021	2022	muutus %
	tegelik	tegelik	tegelik	eeldatav	eelarve	
Sihtotstarbelised toetused jooksvateks kuludeks	99 625	171 533	208 418	299 220	237 552	-3
Mittesihtotstarbelised toetused (toetus- ja tasandusfond)	1 903 091	2 100 815	2 651 480	2 520 996	2 444 604	-20,6
KOKKU	2 002 716	2 272 348	2 859 898	2 820 216	2 682 156	-4,9

2022. aasta eelarvesse on planeeritud tegevustoetusi kokku 2 682 156 eurot, mis võrreldes 2021. aasta korrigeeritud eelarvega (2 820 216 eurot) on 4,9% vähem. Käesoleva ja sellele eelneva aasta toetusfond on tulenevalt ühekordsest täiendavast riigieraldisest tavapärasest suurem, mistõttu vähenemine ei ole baastoetusest tulenev. 2022 eelarvesse on planeeritud riigitoetus eelduslikus mahus, tegelik toetussumma selgub peale riigieelarve kinnitamist, misjärel korrigeeritakse toetussummat eelarves lisaeelarvega.

2022. aasta sihtotstarbeliste toetustena on eelarvesse arvestatud ainult nende toetusprojektide summad, millede kohta on olemas positiivne toetamisotsus või vallavalitsusel kindel veendumus nende realiseerumise kohta. 2022. aasta eelarves on Sotsiaalministeeriumi poolt rahastatava projekti „Noortegarantii tugisüsteemi rakendamine Raasiku vallas“ tegevuskulud;

¹⁴ 2020 ja 2021 tulenevalt Covid pandeemia piirangutest tulud tavapärasest väiksemad

sotsiaalteenuste arendamise, vanemahariduse ning muukeelse lapse eesti keele õppe ja KIK õppekäikude vahendid. Jätkuvalt osaleme hajaasustusprogrammis ning meie haridusasutused PRIA koolikava programmis.

Kõik täiendavad toetamisotsused, mis mõjutavad 2022 eelarvet, võetakse arvele lisaeelarvega. Esialgse prognoosi kohaselt moodustab tulu toetustest põhitegevuse tulude eelarves 26,5% kogutuludest, mis on tavapärane maht.

2.6.3 Muud tegevustulud

Muude tegevustulude all kajastuvad loodusressursside kasutamise ja keskkonnakahjude tekitamise tasud ning muud ühekordsed tulud, mida üldjuhul ette ei tea (nt trahvid, tagasikandmisele mittekuuluvad tagatised, osalustasud, taristutasud jms). Tavapäraselt moodustavad muud tegevustulud kogutuludes väga väikese osa (alla 1%), välja arvatud 2018. aastal, mil loodusressursside kasutamisest laekus üle 300 000 euro, mille tulemusel selle tululiigi osa kogutuludes moodustas ca 4%. 2020. aasta ja 2021. aasta muud tulud sisaldavad ühekordseid sotsiaalse taristu tasusid¹⁵. 2022. aastasse ei ole planeeritud suuri loodusressursside kasutamise tasusid, sest aktiivseid kaevandusi vallas ei ole, ega ka sotsiaalse taristu tasusid, sest vallavalitsusel puudub teadmine nende laekumise osas.

Tabel 6 Muude tulude võrdlus aastatel 2018-2022

Nimetus	2018	2019	2020	2021	2022
	tegelik	tegelik	tegelik	eeldatav	eelarve
Maardlate kaevandustasud ja vee erikasutustasud	304 532	7 704	7 097	7 000	6 000
Muud tulud	3 030	7 159	10 070	20 000	1 000
KOKKU	307 562	14 863	17 167	27 000	7 000

Eelnevaga arvestades on planeeritud Raasiku valla 2022. aasta põhitegevuse tulude eelarveosa kokku 10 108 464 eurot, mis võrreldes 2021. aasta oodatavate tuludega on 7,1% suurem.

2.7 Põhitegevuse kulud

2022. aasta põhitegevuse kulude eelarveosa kokku on planeeritud summas 8 960 261 eurot. Võrreldes 2021. aasta täpsustatud põhitegevuse kulude eelarvega (8 252 283 eurot) on see 8,6% võrra suurenenud. Põhitegevuse kulude eelarveosas jaotatakse kulud majandusliku sisu järgi

¹⁵ Kokkuleppeline elamuarenduse tasu omavalitsusele sotsiaalse taristu rajamise toetamiseks.

vähemalt kaheks: antavad toetused tegevuskuludeks ja muud tegevuskulud. Kõik kulud liigitatakse veel omakorda tegevusalade ja allasutuste kaupa.

Riigieelarveliste vahendite (toetusfond) arvelt tehtavad kulud on planeeritud 2022. aasta kulude eelarvesse esialgse arvestuse alusel ja need täpsustatakse lisaelarvega pärast riigieelarve kinnitamist ja Rahandusministeeriumi poolset vahendite jaotamist omavalitsuste vahel.

2.7.1 Antavad toetused

Antavad toetused jagunevad **sotsiaaltoetusteks, sihtotstarbelisteks toetusteks** ning **mittesihtotstarbelisteks toetusteks** ja moodustavad põhitegevuse kogukuludest 5,8%. Sotsiaaltoetused sisaldavad endas nii riigipoolsest eraldisest makstavaid toetusi (toimetulekutoetus, matusetoetus, puuetega laste toetus ning asendus- ja järelhoolduse toetus), kui ka valla enda vahenditest väljamakstavaid toetusi (hooldajatoetus, sünnitoetus, tähtpäevatoetus, ravimi- ning küttetoetus eakatele ja puuetega inimestele, koduse lapse toetus, õppetootus ja muud ühekordsed toetused).

Sihtotstarbelised toetused on valla poolt makstavad toetused, millede kasutamist tarve määratakse valla poolt ning mille kasutamist kontrollitakse ja dokumenteeritakse (nt hajakasustustoetus). Mittesihtotstarbelised toetused on kokkulepitud tegevuste toetamine valla vahenditest, mis enamasti on vallas tegutsevate ja valla elanikele teenuseid pakkuvate MTÜde toetamine ning liikmemaksud.

Tabel 7 Toetuste võrdlus aastatel 2018-2022

Nimetus	2018	2019	2020	2021	2022	muutus %
	tegelik	tegelik	tegelik	eeldatav	eelarve	
Sotsiaaltoetused	117 629	125 670	139 336	208 550	229 310	10
Sihtotstarbelised toetused	11 119	24 446	69 400	89 595	30 000	-66,5
Mittesihtotstarbelised toetused	192 339	222 218	226 256	243 687	257 738	5,8
KOKKU	321 086	372 334	434 992	541 832	517 048	-4,6

Sotsiaaltoetusteks on 2022. aastaks arvestatud vahendeid summas 229 310 eurot, mis on 10% rohkem kui 2021. aasta eelarves vastav summa, kuid mis ei ole lõplik, sest summa täpsustub vastavalt riigieraldiste jäägile 2021 eelarves ja 2022 riigieraldiste kinnitumisel. 2021. aastal käivitunud koduse lapse toetus on osutunud väga vajalikuks ja kasutatavaks alternatiiviks alla kolme aastase lapse lastehoiule. 2022 eelarves on toetuse jätkamisega arvestatud.

Sotsiaaltoetuste kasvu tervikuna mõjutavad puuetega inimeste hooldajatoetuse ja koduse lapse toetuse kasv tulenevalt toetuste saajate arvu kasvust. Kehtivate toetuste määrad pole muutunud.

Sihtotstarbeliste toetuste alla on planeeritud hajaasustuse toetusprogrammi vahendid 50%-lise kasvuga. 2021 toetuse summa sisaldab sotsiaalteenuste projekti edasiantavat toetust Kose vallavalitsusele (so kahe valla ühisprojekt, kus juhtivpartner toetuse andjale on Raasiku vallavalitsus).

Mittesihotstarbelistes toetustes kajastuvad vahendid liikmemaksude tasumiseks (vt tabel 8) ning vallarahva heaks tegutsevate MTÜde ning külade ja kirikute toetamiseks.

Tabel 8 Eelarvesse planeeritud liikmemaksud

MTÜ Eesti Linnade ja valdade Liit	5 518
MTÜ Harjumaa Omavalitsuste Liit	12 494
MTÜ Ida-Harju Koostöökoda	1 838
MTÜ Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus	225
KOKKU	20 075

Tabelis toodud liikmemaksud on 2021 andmed. Kuna puudub teadmine 2022 liikmemaksude kohta, siis on eelarvesse planeeritud see kulurida reserviga. Mittesihotstarbelisteks tegevustoetusteks spordi, kultuuri ja vaba aja MTÜdele on eelarvesse planeeritud summa, mis on kinnitatud haridus-, spordi- ja kultuurikomisjonis. Spordivaldkonna MTÜde toetussummaks on eelarves planeeritud 69 900 eurot (kasv 10,8%) ja kultuurivaldkonna MTÜde toetuseks 8 608 eurot (vähenemine 17,1% tulenevalt arvestuspõhimõtete muutusest). Külade ja kirikute toetamiseks on eelarvesse planeeritud 17 000 eurot, mis on 15% vähem, sest võrdlusaasta eelarve sisaldab Harju-Jaani kiriku toetamist kiriku uue kiivri ja avatäidete projekteerimisel.

2.7.2 Muud tegevuskulud

Muud tegevuskulud jagunevad **personali-, majandamis- ja muudeks kuludeks** ning moodustavad kogu 2022. aasta põhitegevuse kuludest 94,2%.

Tabel 9 Muude tegevuskulude võrdlus aastatel 2018-2022

Nimetus	2018	2019	2020	2021	2022	muutus %
	tegelik	tegelik	tegelik	eeldatav	eelarve	
Personalikulud	3 832 543	4 354 537	4 651 857	5 093 706	5 731 482	12,5
Majandamiskulud	2 005 390	2 197 105	2 097 906	2 558 739	2 648 631	3,5
Muud kulud	1 005	31 574	3 781	56 005	63 100	10
KOKKU	5 838 938	6 583 216	6 753 544	7 710 450	8 443 213	9,5

Personalikulude kasvuks on planeeritud 12,5%, mille mõjutajaks on palgakasvud ning struktuurimuudatused. Täiendavad kohad lisanduvad Aruküla Põhikool +1,5; Raasiku Kool +5,5; Aruküla Lasteaed +6,625 ja vallavalitsus +2 kohta. Palgamuudatustel on lähtunud miinimumpalga ja õpetajate palkade kasvust.

Majandamiskulud on 2022. aasta eelarvesse planeeritud 3,5% suuremad kui 2021. aasta majandamiskulud. Kasvu mõjutajaks on IT valdkonna vahendite väljavahetamise vajadus ning kasvanud kommunaalkulud.

Tabel 10 Avaliku taristu majandamiskulud: 2016-2020 tegelik ja 2021 eeldatav kulu ning 2022 planeeritud eelarve (ei sisalda valdkonna investeeringuid)

aasta	Valla teed ja tänavad (hooldus, remont)	Avalikud alad (heakord, lumekoristus)	Puhkepargid, mänguväljakud (remont, uuendused)	Tänavavalgustus (elekt, remont, hooldus), sulgudes remont/hooldus	KOKKU	muutus %
2016	239 295			46 845 (sh 11 095)	286 140	
2017	137 051	80 811		64 575 (sh 23 653)	282 437	-1,3
2018	201 650	106 859		55 461 (sh 18 259)	363 970	28,9
2019	162 407	167 628		64 354 (sh 29 730)	394 389	8,4
2020	154 706	132 747		61 889 (sh 31 403)	379 000	-3,9
2021	150 000	250 000	2 720	65 000 (sh 38 000)	467 720	23,4
2022	140 000 ¹⁶	178 300	32 000	66 000	416 300	-11

Muude kulude eelarvereele on planeeritud reservfond ja riigilõivukulud. Reservfondi suurus on ca 0,75% planeeritud põhitegevuse kuludest. Kulud kasvavad 10% tulenevalt reservfondi kasvust.

3. Kulude jaotus tegevusalade järgi

Raasiku valla 2022. aasta põhitegevuse ja investeerimistegevuse kulud jagunevad alljärgnevat tegevusalade järgi:

- Üldvalitsemine (vallavolikogu, vallavalitsus, reservfond, liikmemaksud);
- Avalik kord ja julgeolek (päästeteenused, muu avalik kord);
- Majandus (maakorraldus, valla teed ja tänavad, väljarenditud mitteelupinnad);

¹⁶ So teedele planeeritud koguvahendist hooldusele planeeritud osa, teede rekonstrueerimisvahendid investeeringute eelarveosas. Tegelik kulujaotus (kas on rekonstrueerimine või remont) selgub tööde hankimisel ja kulude tekkimisel.

- Keskkonnakaitse (jäätmekäitlus, avalike alade puhastus);
- Elamu- ja kommunaalmajandus (veevarustus, tänavavalgustus, elamu- ja kommunaalmajandus sh elamispinnad, hulkuvate loomadega seotud tegevus, kalmistu);
- Vabaaeg, kultuur, religioon (sporditegevus, puhkealad ja mänguväljakud, noorsootöö, vaba aja tegevus, raamatukogud, rahvamajad, piirkonnaleht, religiooniga seotud toetused, seltsitegevuse ja MTÜde toetused);
- Haridus (koolid, lasteaiaid, huvikool, koolitransport, koolitoit, õpilasüritused, teistelt omavalitsustelt ostetav lasteaia- ja koolitusteenus, muu haridus ja selle haldus);
- Sotsiaalne kaitse (puuetega ja eakate inimeste sotsiaalne kaitse, hooldekeskused, perede ja laste sotsiaalne kaitse, kuni 26-aastaste noorte riskirühmade ennetus ja sotsiaalse kaitse haldus).

3.1 Üldvalitsemine

Põhitegevuse kuludes moodustavad üldvalitsemise kulud 2022. aasta eelarves 1 004 551 eurot, mis on kogu põhitegevuse kuludest 11,2% (sama osakaal 2011). Üldvalitsemise alla kuuluvad **volikogu, vallavalitsuse ja muud valitsussektori kulud** ning siia alla planeeritakse ka reservfond.

Tabel 11 Üldvalitsemise kulude eelarve 2018-2022

Nimetus	2018	2019	2020	2021	2022	muutus %
	tegelik	tegelik	tegelik	eeldatav	eelarve	
Volikogu	37 125	37 931	42 029	43 275	47 652	10,1
Valitsus	572 260	629 310	675 935	751 041	861 899	14,8
Reservfond				55 540	63 000	13,4
Muud valitsus- sektori teenused	26 609	40 736	28 215	38 600	32 000	-17,1
KOKKU	635 994	707 977	746 179	888 456	1 004 551	13,1

Volikogu 2022. aasta kulusid mõjutab 2021. aasta II poolaasta istungitasude tõus ja lisanduva volikogukomisjoni protokollimise tasud.

Vallavalitsuse kulud suurenevad seoses kahe lisanduva ametikohaga (heakorraspetsialist ning perede- ja lastekaitsespetsialist), palkade kasvuga ja aukodaniku tunnustuspreemia suurenemisega (seotud miinimumpalgaga).

Muude valitsussektori teenuste all kajastuvad liikmemaksud (vt tabel 8 lk 18) ja 2021. aastal ka KOV valimiste kulud. Valimiskulude võrra 2022. aasta kulud vähenevad.

3.2 Avalik kord ja julgeolek

Sellel eelarveraal kajastatakse kulud, mis tehakse seoses **avaliku korra ning päästeteenuse** tagamisega valla territooriumil. 2022. aastal on põhitegevuse eelarvesse planeeritud selle valdkonna alla 13 450 eurot, mis moodustab kogu põhitegevuse kuludest 0,2% (sama osakaal 2021).

Tabel 12 Avaliku korra kulud ja eelarve 2018-2022

Nimetus	2018	2019	2020	2021	2022	muutus %
	tegelik	tegelik	tegelik	eeldatav	eelarve	
Päästeteenused	24 302	15 241	20 145	16 200	11 200	-30,9
Muu avalik kord	1 145	1 298	3 746	2 250	2 250	0
KOKKU	25 447	16 539	23 891	18 450	13 450	-27,1

Päästeteenuste all kajastuvad kulud tuletõrjepääste valmisoleku tagamiseks. Lisaks on 2020 ja 2021 eelarves projekti „Kodud tuleohutuks“ vahendid, mida 2022 eelarvesse pole planeeritud, kuna puudub informatsioon projekti jätkumise kohta.

Muu avaliku korra all kajastuvad avalike kaamerate kulud, millede kulukasvu pole planeeritud.

3.3 Majandus

Majanduse tunnuse all on kulud **maakorraldusele, valla teede ja tänavate korrashoiule, üldmajanduslikele arendusprojektidele ja muule majandusele**, kus kajastame väljarenditud mitteiluruumide majandamisega seotud kulusid. 2022. aasta eelarvesse on planeeritud selle valdkonna kulude katteks 201 100 eurot, mis moodustab põhitegevuse kogukuludest 2,2% (2021 osakaal 2,5%).

Tabel 13 Majanduse kulude eelarve 2018-2022

Nimetus	2018	2019	2020	2021	2022	muutus %
	tegelik	tegelik	tegelik	eeldatav	eelarve	
Põllumajandus/maakorraldus	2 321	5 917	2 093	4 000	5 000	25
Valla teede ja tänavate korrashoid	201 650	162 407	154 706	150 000	140 000	-6,7
Üldmajanduslikud arendusprojektid (üldplaneering, arengukava)	22 397	28 224	9 924	312	0	
Muu majandus (rendipinnad)	20 489	45 187	52 845	50 000	56 100	12,2
KOKKU	246 857	241 735	219 568	204 312	201 100	-1,6

Maakorralduse all kajastatakse Andmevara ja Geodata programmikulud ning maamöödistuse kulud (näiteks tee mõõtmine jms). Kuna teenustasude hinnad on kasvanud, siis on vahendeid suurendatud.

Valla teede ja tänavate korrashoiuks on 2022. aastaks planeeritud kulud vastavalt kehtivale teehoiukavale. Kulude vähenemine on näilik, sest koguvaldkonna kulud jagunevad investeeringuteks ja majandamiskuludeks, mis kokku on planeeritud kasvuga vastavalt teehoiukavale. Eelarveaasta jooksul tõstetakse vajadusel (olenevalt kulu liigist) investeeringute alla planeeritud vahendid üle majandamiskuludesse, muutmata sihtotstarvet. Lisaks suureneb iga aastaga mustkattega teede maht, mis vähendab teehoolduskulusid ja võimaldab panustada rohkem teede rekonstrueerimisse.

Üldmajanduslike arendusprojektide all kajastusid kulud valla arengukava ja üldplaneeringu teostamiseks aastatel 2018 – 2020. 2022. aastaks vastavaid tegevusi pole planeeritud.

Muu majanduse all on vahendid väljarenditud mitteleuruumide ülalpidamiseks. Mõjutatuna kommunaalkulude kasvust on 2022 eelarvesse planeeritud vahendeid 12,2% rohkem.

3.4 Keskkonnakaitse

Keskkonnakaitse all kajastuvad **jäätmekäitlus** ja **avalike alade puhastus**, millede katteks on 2022. aasta eelarves planeeritud 256 280 eurot, mis moodustab kogu põhitegevuse eelarvest 2,9% (2021 osakaal 4,3%).

Tabel 14 Keskkonnakaitse kulud ja eelarve 2018-2022

Nimetus	2018	2019	2020	2021	2022	muutus %
	tegelik	tegelik	tegelik	eeldatav	eelarve	
Jäätmekäitlus	14 127	22 466	53 056	90 680	77 980	-14
Avalike alade puhastus (heakord)	106 859	167 627	132 747	250 000	178 300	-28,7
KOKKU	120 986	190 093	185 803	340 680	256 280	-24,8

Jäätmekäitluse all näidatakse kulutusi jäätmete kogumisele, s.h ohtlike jäätmete liigiti kogumisele elanikelt, jäätmete kogumispunktide ja jäätmejaama haldamisele. 2021 valmis jäätmejaam, mis kasvatas valdkonna kulusid. Lisaks olid 2021. aasta eelarves keskkonnaprojektides osalemise omavahendid, mille võrra on 2022. aasta eelarve väiksem. 2022. aasta I kvartalis viiakse läbi uus korraldatud jäätmeveo hange, millesse lisatakse ka jäätmejaama haldamine. Eelduslikult toob see kaasa kulude vähenemise.

Avalike alade puhastuse all on kinnistute ja haljasalade niitmine, teeäärte koristus ja niitmine, haljastuse rajamine, võsatõrje, lumetõrje, ohtlike puude eemaldamine jne. 2021. aastal on selles valdkonnas tehtud täiendavaid soetusi ning lisatud lisaelarvetega 80 000 eurot. 2022. aasta eelarves on arvestatud tavapärase heakorra tagamisega ning mänguväljakute korrastamise vahendid on viidud eraldi eelarvereale (tunnus 08103). Lisaks on 2022. aastast vallavalitsuse struktuuris heakorraspetsialist, mis võimaldab mitmed sisse ostetavad tööd teostada ise ja operatiivselt olukordadele reageerida. Valdkonna kulud tervikuna on kasvanud viimastel aastatel oluliselt.

3.5 Elamu- ja kommunaalmajandus

Antud tegevusala all on planeeritud kulud **elamumajandusele, veemajandusele, tänavavalgustusele ning muule kommunaalmajandusele**, mille all kajastuvad kalmistute ja hulkuvate loomadega seotud kulud. Valdkonna eelarveks on 2022. aastaks planeeritud 181 017 eurot, mis moodustab kogu põhitegevuse kuludest 2% (2021 osakaal 1,8%).

Tabel 15 Elamu- ja kommunaalmajanduse kulud ja eelarve 2018-2022

Nimetus	2018	2019	2020	2021	2022	muutus %
	tegelik	tegelik	tegelik	eeldatav	eelarve	
Elamumajandus (sotsiaalelamispinnad)	24 353	39 234	28 050	22 000	51 000	131,8
Veevarustus	8 819	22 947	26 618	20 000	30 000	50
Tänavavalgustus	55 461	64 354	61 889	65 000	66 000	1,5
Muu elamu- ja kommunaalmajandus (kalmistu, hulkuvad loomad)	19 346	27 875	34 871	45 053	34 017	-24,5
KOKKU	107 979	154 410	151 428	152 053	181 017	19

Elamumajandusega seonduvateks kuludeks on valla korterite kulud veele, küttele, elektrile ning korteriühistute tasud ja jooksev remont. 2022 kulude kasv on seotud Nurme 10 kortermaja rekonstrueerimisjärgse möbleerimisega (25 000 eurot) ning kommunaalkulude kasvuga.

Veevarustuse reale on planeeritud hajaasustusprogrammi kulud nagu ka varasematel aastatel, mis 2022. aastasse on planeeritud 50% kasvuga tulenevalt suurenenud huvist.

Tänavavalgustuse eelarve sisaldab kulusid tänavavalgustuse elektrile, hooldusele ning remondile. 2022. aasta planeeritud kulude kasv tuleneb elektrihinna kasvust ja lisandunud valgustitest.

Muu elamu- ja kommunaalmajanduse all kajastuvad kalmistute ja hulkuvate loomadega seotud kulud. 2021. aasta kulusid suurendas kalmistu puude hooldusraie, 2022. aastasse ei ole lisaks tavapärasele majandamisele täiendavaid kulusid planeeritud.

3.6 Vaba aeg, sport, kultuur ja religioon

Vaba aja, spordi, kultuuri ja religiooni eelarves kajastuvad spordi- ja kultuuritegevusega seotud kulud sh raamatukogude, rahvamajade, spordirajatiste ning külade ja kirikutega seotud kulud.

Valdkonna eelarvesse on 2022. aastaks planeeritud 854 728 eurot, mis moodustab põhitegevuse kogukuludest 9,5% (2021. aasta osakaal 9%).

Tabel 16 Vaba aja, spordi, kultuuri ja religiooni kulud ning eelarve 2018-2022

Nimetus	2018	2019	2020	2021	2022	muutus %
	tegelik	tegelik	tegelik	eeldatav	eelarve	
Sporditegevus (Raasiku Valla Sport)	69 307	156 733	280 227	292 109	317 859	8,8
Puhkepargid, mänguväljakud				2 720	32 000	
Noorsootöö	3 539	13 120	14 692	12 640	19 976	58
Vabaaja tegevused	12 370	14 745	1 909	11 378	8 608	-24,3
Raamatukogud	144 229	139 678	141 648	139 902	159 713	14,2
Rahva- ja kultuurimajad	178 201	209 644	209 174	211 533	242 851	14,8
Ringhäälingu- ja kirjastamisteenused	15 000	20 292	20 292	20 600	21 000	1,9
Religioon ja muud ühiskonnateenused (kirikud, külad)	16 433	16 000	11 902	20 000	17 000	-15
Muu vaba aeg ja kultuur (kultuuriüritused)	28 532	24 783	13 580	23 112	30 922	33,8
Muu vaba aeg (Perekeskus)	9 670	4 248	3 840	4 800	4 800	0
KOKKU:	477 281	599 243	697 264	738 794	854 728	15,7

Sporditegevuse alla on planeeritud vahendid spordiklubide ja teistes omavalitsustes treenivate laste toetuseks ning 2019 loodud valla spordiasutuse tegevuskulud sh spordihoonete ja rajatiste haldamiseks. Spordiasutuse eelarvesse on üle toodud haridusvaldkonnast seni koolide all kajastatud spordihoonete ja rajatiste vahendid, mistõttu on kulud alates 2019. aastast oluliselt kasvanud. 2022 eelarve kulukasv on tingitud kasvanud kommunaalkuludest ja jääväljaku ülalpidamiskuludest.

Noorsootöö alla on planeeritud kulud noortele suunatud projektide toetamiseks, laste töö- ja puhkelaagrite korraldamiseks ja noorteürituste läbiviimiseks. Noorteüritused on kajastatud

senini rahvamajade eelarves, kuid alates 2022 on lisatud need noorsootöö eelarvesse.

Vabaaja tegevuste all kajastuvad MTÜ-de toetusvahendid. 2019 ja varem on siin kajastatud ka vallavalitsuse korraldatavad vaba aja üritused, mis alates 2020. aastast kajastuvad olenevalt sisust kas kultuuri või spordi eelarves. 2022 toetussumma on planeeritud vastavalt valdkonna komisjoni heakskiidule.

Raamatukogude all on planeeritud kulud Aruküla, Raasiku ja Pikavere raamatukogudele ning Peningi laenutuspunktile. Kulude kasv on seotud palgakulude kasvuga ning IT vahendite väljavahetamise vajadusega ning uue kodulehega.

Rahva- ja kultuurimajade alla on planeeritud kulud Aruküla ja Raasiku rahvamaja personali- ja majanduskuludeks ning kultuuriürituste ja -tegevuste elluviimiseks. Kasv on seotud palgakulude, IT vahendite väljavahetamise vajadusest tingitud kulude ning ürituste korraldamiskulude kasvuga.

Ringhäälingu- ja kirjastamisteenuste all on kajastatud vahendid Ida-Harju nädalalehe „Sõnumitooja“ väljaandmiseks.

Religiooni ja ühiskonnateenuste all on vahendid Raasiku valla territooriumil paiknevate kirikute ja külade toetamiseks. 2022 kulude vähenemine tuleneb võrdlusaasta täiendavatest kuludest seoses Harju-Jaani kiriku toetamisega kiriku uue kiivri ja avatäidete projekteerimisel.

Muu vaba aeg ja kultuur all on valla poolt korraldatavate ürituste läbiviimise vahendid vastavalt 2022. aasta kultuuri-, spordi- ja noorteürituste kalendrile (vt tabel 17).

Muu vaba aeg/Perekeskus all kajastuvad Aruküla perekeskuse tegevuste toetamise vahendid.

Tabel 17 Kultuuri-, spordi- ja noorteüritused 2022

Toimumise aeg/koht		Üritused	2022	Vastutav korraldaja
JAANUAR-VEEBRUAR	Aruküla rahvamaja	Raasiku valla mälumäng	215,00	Aruküla Kultuuriselts
	Raasiku rahvamaja	Vabariigi aastapäev	1 480,00	Raasiku Rahvamaja
	Aruküla rahvamaja	Vabariigi aastapäev	1 400,00	Aruküla Kultuuriselts
	Raasiku alevik	Vastlapäev	200,00	Raasiku Rahvamaja
	Aruküla alevik	Vastlapäev	200,00	Aruküla Kultuuriselts
MÄRTS	Raasiku vald	Raasiku vald 30	6 000,00	vallavalitsus/kultuur/haridus
	Raasiku vald	lasteaiaõpetajate motivatsioonipäev	1 000,00	vallavalitsus/kultuur/haridus
	Aruküla rahvamaja	Raasiku valla laste lauluvõistlus	1 900,00	Aruküla Kultuuriselts
	Aegviidu puhkeküla	Kevadine ideelabor	500,00	Raasiku Noortekeskus
	Aruküla, Raasiku alevik	Kevadine vaheaeg	300,00	Aruküla, Raasiku Noortekeskus

APRILL	Raasiku, Aruküla alevik	Jüriöö jooks 23.04	500,00	Raasiku valla SPORT
	Raasiku vald	Südamenädal/ vaimse tervise nädal	1 500,00	Raasiku valla SPORT
	Raasiku rahvamaja	Eakate kevadpidu	800,00	Raasiku Rahvamaja
MAI	Aruküla rahvamaja	Eakate kevadpidu	610,00	Aruküla Kultuuriselts
	Aruküla lauluväljak	Tantsu- ja laulupäev	700,00	Aruküla Kultuuriselts
	Raasiku alevik	Emadepäeva kontsert	280,00	Raasiku Rahvamaja
JUUNI	Aruküla alevik	Lastekaitsepäev	700,00	Aruküla Kultuuriselts
	Raasiku alevik	Lastekaitsepäev	500,00	Raasiku Rahvamaja
	Raasiku alevik	Juuniküüditamise mälestamisiiting	300,00	Raasiku Rahvamaja
	Raasiku alevik	Jaanipäev	5 525,00	Raasiku Rahvamaja
	Aruküla lauluväljak	Jaanipäev	7 000,00	Aruküla Kultuuriselts
	Aruküla, Raasiku alevik	Töö- ja puhkelaager	2 000,00	Aruküla Noortekeskus
JUULI - AUGUST	Aruküla alevik	Kohvikutepäev	500,00	Aruküla Kultuuriselts
	Raasiku alevik	Teeaedade päev	120,00	Raasiku Rahvamaja
	väljasõit	Eakate ekskursioon	550,00	Aruküla Kultuuriselts
	Raasiku vald	Kogukonnapäev	400,00	Aruküla Kultuuriselts
	väljasõit	eakate tantsupidu ja memme-taadi üld laulu- ja tantsupidu	4 500,00	vallavalitsus/kultuur/haridus
	Aruküla alevik	LüüTürr 10 katusekontsert	2 500,00	Aruküla Kultuuriselts
	Raasiku vald	Õpetajate motivatsioonipäev	2 500,00	vallavalitsus/kultuur/haridus
	Raasiku alevik	RaKu suvelaager	2 500,00	Raasiku Noortekeskus
	Aruküla, Raasiku alevik	Raasiku valla malev	5 000,00	Aruküla Noortekeskus
	Aruküla, Raasiku alevik	Töö- ja puhkelaager	2 000,00	Aruküla Noortekeskus
OKTOOBER - SEPTEMBER	Aruküla alevik	Tarkusepäev	700,00	Aruküla Kultuuriselts
	Raasiku vald	Motokross	1 500,00	Aruküla Kultuuriselts
	Raasiku vald	Raasiku valla Õpetajatepäev	5 000,00	vallavalitsus/kultuur/haridus
	Raasiku vald	Jalgrattamatk 22 aastat mööda Raasiku valda koos koolidega	200,00	Aruküla Kultuuriselts
	Raasiku rahvamaja	Eestimaa rahvamajade päev	250,00	Raasiku Rahvamaja
	Aruküla rahvamaja	Eakate- ja vanavanemate päeva tähistamine	500,00	Aruküla Kultuuriselts
	Aruküla staadion	Huvihariduselaat	750,00	vallavalitsus/kultuur/haridus
	Raasiku alevik	Sügisene ideelabor	600,00	Raasiku Noortekeskus
	Aruküla, Raasiku alevik	Sügisene vaheaeg	300,00	Aruküla, Raasiku Noortekeskus
	Aruküla rahvamaja	Noortekonverents	2 000,00	Aruküla Noortekeskus
NOVEMBER	Aruküla rahvamaja	Emade ja isade lauluvõistlus	1 200,00	Aruküla Kultuuriselts
	Raasiku rahvamaja	Isadepäeva tähistamine	200,00	Raasiku Rahvamaja
	Raasiku vald	Kodanikupäev	5 500,00	vallavalitsus/kultuur/haridus
	Aruküla alevik	„Raasiku valla noor 2022“	2 500,00	Aruküla Kultuuriselts
DETSEMBER	Aruküla rahvamaja	Valla eakate jõulupidu	3 000,00	Aruküla Rahvamaja
	Raasiku rahvamaja	Jõululaat	200,00	Raasiku Rahvamaja
	Aruküla rahvamaja	Advendikontserdid	250,00	Aruküla Kultuuriselts
	Raasiku vald	Koduste laste jõulupidu	400,00	Raasiku Rahvamaja ja Aruküla Kultuuriselts
	Raasiku rahvamaja	Uue aasta tervitamise pidu	120,00	Raasiku Rahvamaja
	Raasiku alevik	RaKu talvelaager	600,00	Raasiku Noortekeskus

LÄBI AASTA	Raasiku vald	Raasiku valla meistrivõistlused sh kolmiküritus	5 000,00	Raasiku valla SPORT
	Raasiku rahvamaja	Näitused	730,00	Raasiku Rahvamaja
	Raasiku vald	Kalmistupühad	400,00	vallavalitsus/kultuur/haridus
	Raasiku vald	Lastelaagrid	500,00	vallavalitsus/kultuur/haridus
	Raasiku vald	Lusikapeod (1 x aastas)	1 500,00	vallavalitsus/kultuur/haridus
	Raasiku vald	Eakate võimlemine	2 000,00	Aruküla Kultuuriselts

3.7 Haridus

Antud tegevusala all kajastatakse kulutusi **alusharidusele, põhi- ja üldkeskharidusele, noorte huviharidusele, koolitranspordile, koolitoidule ning muule haridust toetavale tegevusele.** Valdkonna 2022 eelarveks on planeeritud 5 822 874 eurot, mis moodustab kogu põhitegevuse kuludest 65% (2021. aasta osakaal 64%).

Tabel 18 Haridusvaldkonna kulud ja eelarve 2018-2022

Nimetus	2018	2019	2020	2021	2022	muutus %
	tegelik	tegelik	tegelik	eeldatav	eelarve	
Alusharidus (lasteaiad)	1 322 293	1 509 322	1 594 798	1 753 152	1 944 027	10,9
Lasteaed koolid ¹⁷ : (Pikavere MK)	109 248					
Üldharidus (põhikoolid)	2 131 702	2 482 090	2 391 189	2 583 026	2 974 944	15,2
Üldkeskhariduse kulud	74 728	70 483	82 523	92 000	100 000	8,7
Noorte huviharidus ja -tegevus	338 828	379 105	421 788	465 648	459 631	-1,3
Koolitransport	140 704	156 586	125 581	150 500	160 300	6,5
Koolitoit	122 047	104 542	98 989	117 075	116 513	-0,5
Muu haridus sh hariduse haldus	37 701	45 511	47 282	134 140	67 459	-49,7
KOKKU:	4 277 251	4 747 638	4 762 150	5 295 540	5 822 874	10

Alushariduse alla kuuluvad kõik valla lasteaiad, valla laste lastehoid ja eralasteaedade osalustasud. Eelarve kasvu mõjutab lisaks üldisele palgakulude kasvule ka uute rühmade avamine Raasikul ja Arukülas (täiendavad kohad struktuuris) ning sellega seotud majandamiskulud. Pikavere Mõisakooli lasteaiakuuluskasvu mõjutab IT vahendite soetusvajadus. Täiendava kuluna on planeeritud Raasiku Kooli ja Pikavere Mõisakooli

¹⁷ Alates 2019 on lasteadekoolide vahendid jaotatud alushariduse ja põhihariduse ridadele

eelarvesse vahendid mururobotite soetamiseks. Vähenema on planeeritud teiste omavalitsuse lasteaedades ja erahoius käivate laste osaluskulude katmise vahendid, kuna uute rühmade avanemisel saavad enamused täna kohata, kuid järjekorras lasteaiaaegsed lapsed koha valla lasteaias.

Põhihariduse alla kuuluvad kõikide meie koolide kulud ja teiste omavalitsuste põhikoolides õppimise osalustasud. Eelarve suurenemist mõjutab üldine palgakulude kasv, planeeritud struktuurimuudatused (+3,25) ning kõikides koolides IT vahendite soetamisvajadus ja hoonete ülalpidamiskulude kasv.

Üldkeskhariduse otsekulud on kohamaksud teiste omavalitsuste- ja erakoolides, eelarve kasv tulenevalt õpilaste arvu ja osalustasu kasvust.

Huvihariduse alla kuuluvad Aruküla Huvikooli Pääsulind kulud ja noortele suunatud huviringide ja huvitegevustoetuse kulud. Kulude muutust mõjutavad riigieraldis ja KIK õppekäikude projektitoetuste suurused.

Koolitranspordi alla on planeeritud gümnaasistide bussipiletite hüvitised, õpilaste tasuta rongisõidu vahendid ja koolibussi kulud. Kulud olid aastatel 2020 ja 2021 tavapärasest väiksemad, mõjutatuna distantsõppe perioodidest. 2022. aastaks on planeeritud kulud tavapärasel määral, kuid arvestatud rongisõidu kallinemisega.

Koolitoidu eelarve on planeeritud vastavalt esialgsele riigieraldisele ja see korrigeeritakse, kui tegelik toetussumma erineb planeeritust.

Muu hariduse sh hariduse halduse kulud sisaldavad sotsiaalpedagoogi ja psühholoogi personali- ning majandamiskulusid. Personalikulud suurenevad vastavalt üldisele palgatõusule. Lisaks sisaldab eelarve alates 2021. aastast riigi poolt eraldatud toetusvahendeid distantsõppe ja erituge vajavate laste toetamiseks. 2022 eelarve sisaldab keeleõppeprojekti vahendeid.

3.8 Sotsiaalne kaitse

Sotsiaalse kaitse alla planeeritakse vahendid **puuetega inimeste ja nende hooldajate, eakate ja perede ning laste (sh noorte) toetamiseks** või toetamise korraldamiseks. Selle valdkonna 2022 eelarve on 626 261 eurot, mis moodustab põhitegevuse kogukuludest 7% (2021 osakaal 7,4%) ja milles ca 32% ehk 200 000 eurot on sotsiaalvaldkonna projektitoetustega kaetud (2021 eelarves projektitoetuste osa ca 40%).

Tabel 19 Sotsiaalvaldkonna kulude eelarve ja kulud 2018-2022

Nimetus	2018	2019	2020	2021	2022	muutus
	tegelik	tegelik	tegelik	eelduslik	eelarve	%
Puuetega inimeste sotsiaalne kaitse*	56 075	84 141	70 188	89 524	95 583	6,8
Eakate sotsiaalne kaitse	64 749	59 902	58 659	71 403	66 686	-6,6
Asendus- ja järelhooldus*	33 360	46 057	63 465	74 250	91 000	22,6
Perede ja laste sotsiaalne kaitse*	54 128	57 317	64 789	121 090	147 040	21,4
Toimetulekutoetus*	10 651	10 877	13 266	14 740	13 000	-11,8
Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse (juhtumikorraldaja)*	15 902	22 134	24 393	20 000	17 050	-14,7
Muu sotsiaalne kaitse sh haldus*	5 913	9 585	98 668	222 990	195 902	-12,1
KOKKU	240 778	290 013	393 427	613 998	626 261	2

*ei ole 100% valla vahendid

Sotsiaalse kaitse kuludele planeeritud vahendite suurenemise põhjus alates 2021. aastast on sotsiaalvaldkonna projektidest tulemusliku osavõtu tulemusena täiendavate vahendite lisandumine. 2022 eelarves on erinevate sotsiaalvaldkonna projektide rahastusi kogusummas 200 000 eurot, mille abil saame oma elanikele pakkuda täiendavaid sotsiaalteenuseid ja koolitusi. 2021 lisandus vallapoolse täiendava toetusena koduse lapse toetus, millega jätkatakse 2022. aastal.

Toetused, millede vahendid eraldab riik, korrigeeritakse eelarves peale riigipoolse toetussumma kinnitamist tegeliku eraldisega vastavaks.

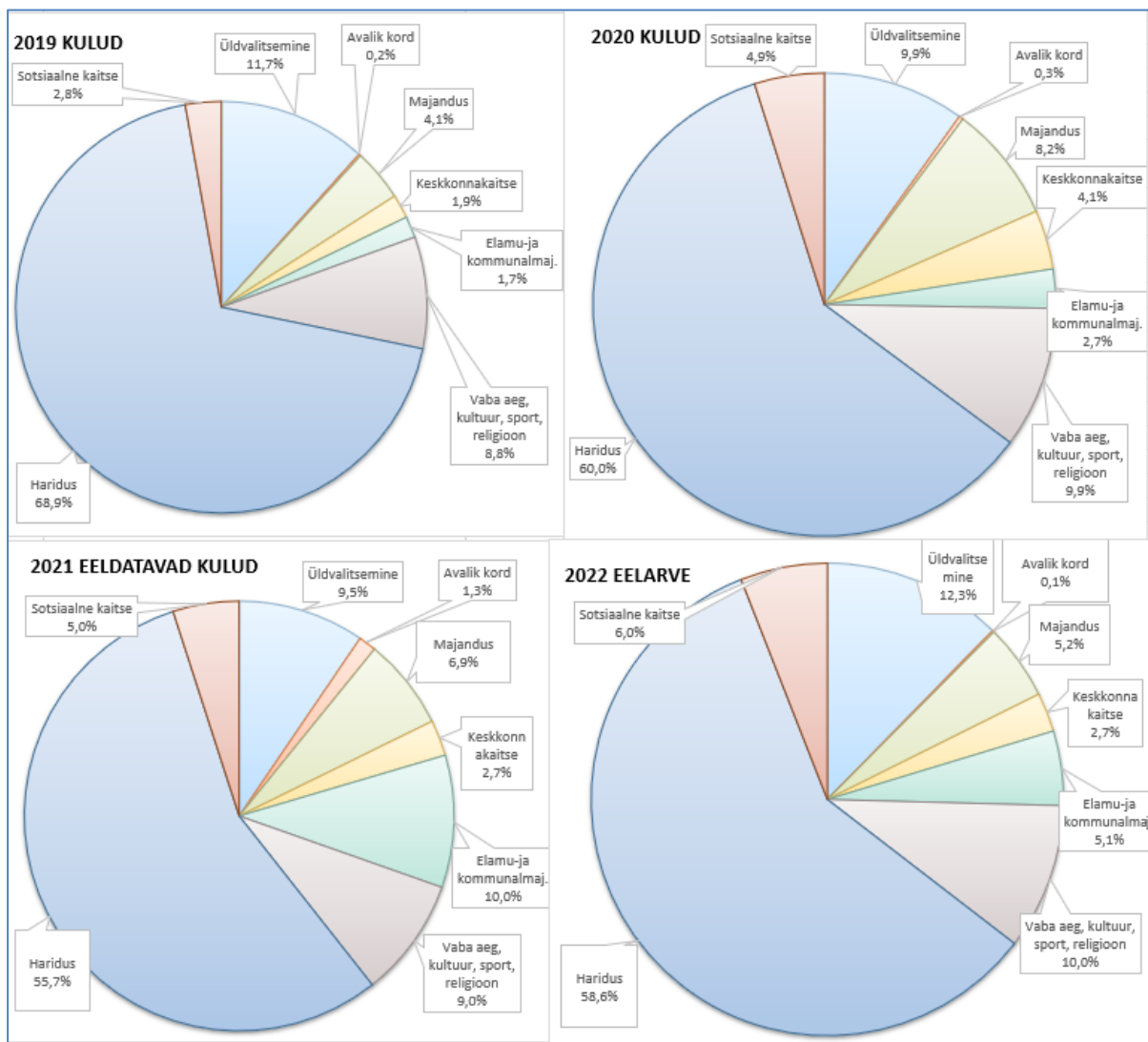
Lisaks põhitegevuse kuludele mõjutavad valdkondade eelarvet ka investeerimistegevuse vahendid, mis samuti on jaotatud tegevusalade lõikes. Järgmises tabelis on näha kogukulud (so majandamiskulud ja investeeringu kulud) valdkondade lõikes.

Tabel 20 Kogukulude (sh majandamiskulud, põhivara soetus, antav sihtfinantseerimine, osaluste soetus ja finantskulud) võrdlus tegevusalade järgi aastatel 2018-2022

Nimetus	2018 tegelik	2019 tegelik	2020 tegelik	2021 eeldatav	2022 eelarve
Üldvalitsemine	684 783	1 199 270	799 746	1 203 141	1 297 551
Avalik kord	25 519	16 539	23 891	168 450	13 450
Majandus	1 165 164	420 871	660 645	870 985	546 100
Keskkonnakaitse	120 986	191 725	332 976	340 680	281 280
Elamu- ja kommunaalmajandus	129 801	172 510	220 089	1 258 248	536 016
Vaba aeg, sport, kultuur ja religioon	511 706	901 728	798 073	1 136 145	1 054 728
Haridus	8 066 571	7 084 518	4 834 130	7 035 798	6 166 374
Sotsiaalne kaitse	246 795	290 013	393 427	628 997	626 261
KOKKU	10 951 325	10 277 176	8 062 977	12 642 445	10 521 760

Nagu tabelist näha, on omavalitsuste üheks suuremaks seadusest tulevaks kuluartikliks haridusega seonduvad kulud. Hariduskulude suur osakaal eelarves on üheks indikaatoriks omavalitsuse elujõu iseloomustamisel. Hariduskulude osakaalu vähenemisel kasvab reeglina sotsiaalsele kaitsele suunatud vahendite hulk, mis annab indikatsiooni omavalitsuse elujõulisuse ja jätkusuutlikkuse vähenemisest (vananemine, töökohtade nappus jms). Sarnaselt rahvastiku olukorra stabiilsusele nii üldarvu kui ka vanuselise grupijaotuse osas, on täheldatav stabiilsus ka eelarves vastavatele tegevusaladele suunatavate vahendite jaotuse osas. Aastate lõikes on ebastabiilsuse tekitajaks investeeringud ja/või täiendavad vahendid toetusprojektidest vastavas valdkonnas.

Raasiku valla eelarves kulude jaotuse osakaalud on näha järgmiselt jooniselt.

Joonis 7 Raasiku valla kogukulude struktuur 2019-2020 reaalsete ja 2021-2022 eelarvesse planeeritu põhjal (Allikas: Raasiku Vallavalitsus)

4. Investeermistegevus

Investeermistegevuse eelarveossa planeeritakse kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse kohaselt põhivara soetus ja müük, saadav ja antav sihtfinantseerimine põhivara soetuseks, osaluste soetus ja müük, muude aktsiate ja osade soetus ja müük, antavaid ja tagasilaekuvaid laene ning finantstulusid ja -kulusid. Neist viimast võib planeerida netosummas (finantstulud miinus finantskulud). Seaduses kasutatav põhivara soetuse mõiste sisaldab materiaalse ja immateriaalse põhivara soetust (sh raamatupidamise seaduse alusel ka renoveerimist, kuna renoveerimise tulemusena tehakse vara väärtuse tõstmiseks kulutusi, mille järel vara kasutatakse pikema perioodi jooksul kui üks aasta).

Põhivarades osaluste, muude aktsiate ja osade soetamine, põhivara soetamiseks antav sihtfinantseerimine ning laenud kajastatakse investeermistegevuse eelarveosas miinusmärgiga. Põhivarades osaluste, muude aktsiate ja osade müük, põhivara soetamiseks saadav sihtfinantseerimine ja tagasi laekuvad laenud kajastatakse investeermistegevuse eelarveosas plussmärgiga ning sellele liidetakse finantstulude ja -kulude vahe. Investeermistegevuse eelarveosa kogusumma leidmine on vajalik eelarve tasakaalu, ülejäägi või puudujäägi arvestamiseks.

Raasiku valla 2022. aasta eelarvesse on planeeritud põhivara soetused ja nende toetused (sihtfinantseerimine), põhivara müük ning finantstulud ja -kulud. Investeermistegevuse eelarveosa kogusumma leidmiseks lahutatakse põhivara müük põhivara soetusest ning lisatakse finantstulude ja -kulude vahe.

Tabel 21 Investeermistegevuse võrdlus aastatel 2018-2022

Nimetus	2018	2019	2020	2021	2022
	tegelik	tegelik	tegelik	eeldatav	eelarve
Põhivara soetus	-4 772 232	-2 831 803	- 822 920	-4 186 137	-1 298 500
Põhivara müük	825	38 530	160 205	250 000	300 000
Saadav sihtfinantseerimine	495 956	55 510	326 803	1 367 019	115 000
Osaluste soetus (-); müük (+)		-448 000			-200 000
Finantstulude ja -kulude vahe	-18 786	-41 7787	-51 425	-54 025	-63 000
KOKKU	-4 294 237	-3 088 157	- 387 337	-2 773 143	-1 146 500

Tabel 22 Põhivara soetuste all kajastatud 2022. aasta investeeringud

EA tunnus /investeeringu objekt	2021 eelarve	lisainfo/selgitus
1. Vallamaja (tunnus 01112)	30 000,00	vallamaja energiatõhususe projekt, projekti kogumaht 900 000 eurot, toetus 53%. 2022 projekteerimine
<i>sh toetuse arvelt</i>	<i>15 000,00</i>	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	<i>15 000,00</i>	
2. Üldvalitsemimne (tunnus 01112)	200 000,00	ÜVK rajamiseks Raven OÜsse vahendite suunamine
<i>sh toetuse arvelt</i>	<i>0,00</i>	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	<i>200 000,00</i>	
3. Valla teed ja tänavad (tunnus 04510)	345 000,00	tegevused vastavalt teehoiukavale
<i>sh toetuse arvelt</i>	<i>0,00</i>	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	<i>345 000,00</i>	
4. Jäätmekäitlus (tunnus 05100)	25 000,00	papipressi soetamine
<i>sh toetuse arvelt</i>	<i>0,00</i>	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	<i>25 000,00</i>	
5. Elamumajanduse arendamine (tunnus 06100)	300 000,00	Nurme 10 sotsiaalkorterimaja rekonstrueerimine, lisandub 2021 eelarvest üleminev summa
<i>sh toetuse arvelt</i>	<i>100 000,00</i>	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	<i>200 000,00</i>	
6. Tänavavalgustus (tunnus 06400)	40 000,00	tänavavalgustuse laiendamine
<i>sh toetuse arvelt</i>	<i>0,00</i>	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	<i>40 000,00</i>	
7. Muu elamu - ja kommunaalmajandus (tunnus 06605)	15 000,00	kalmistu kiviaia rekonstrueerimise I osa. Taotleme lisavahendeid toetusprojektist.
<i>sh toetuse arvelt</i>	<i>0,00</i>	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	<i>15 000,00</i>	
8. Sporditegevus (tunnus 08102)	120 000,00	Põrandapesumasin, tabloo, Raasiku staadioni tartaankatte vahetus, Aruküla rambi rekonstrueerimine, Pikavere spordiväljaku parendamine (kaughüppekast ja korvpalliinventar), Raasiku staadionile palliväljak, jääväljaku elektri amprite suurendamine
<i>sh toetuse arvelt</i>	<i>0,00</i>	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	<i>120 000,00</i>	

9. Puhkepargid, mänguväljakud (tunnus 08103)	80 000,00	
<i>sh toetuse arvelt</i>	0,00	Aruküla keskväljaku projekteerimine (toetusprojektis osalemise eeldus)
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	80 000,00	
10. Eelharidus, Aruküla Lasteaed (tunnus 09110)	120 000,00	
<i>sh toetuse arvelt</i>	0,00	Lasteaia juurdeehituse sisustus
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	120 000,00	
11. Eelharidus, Raasiku Lasteaed (tunnus 09110)	174 000,00	
<i>sh toetuse arvelt</i>	0,00	Lasteaia juurdeehitus, lisandub 2021 eelarvest üleminev summa
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	174 000,00	
12. Üldharidus, Aruküla Põhikool (tunnus 09212)	15 000,00	
<i>sh toetuse arvelt</i>	0,00	Hoone fassaadi ja katusepüramiidi parendus
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	15 000,00	
13. Üldharidus, Pikavere Mõisakool (tunnus 09212)	34 500,00	
<i>sh toetuse arvelt</i>	0,00	Hoone fassaadi rekonstrueerimise projekteerimine, serveriruum, võrguseadmed
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	34 500,00	
PÕHIVARASOETUSED KOKKU:	1 498 500,00	sh Raven OÜ osakapitali suurendamine
<i>sh toetusete abil</i>	115 000,00	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	1 383 500,00	
<i>omaosaluse sees laen</i>	200 000,00	

Investeeringute maksumused on kajastatud eelkalkulatsioonide alusel, täpne kulu selgub peale investeeringute teostust. Investeeringuid, millede teostus on planeeritud toetusvahendite abil, ei saa teostada, kui toetused ei realiseeru.

Põhivara müügi all on kajastatud vallale kuuluvate kinnistute müük.

Finantskuludena kajastuvad 2022. aastal makstavad laenuintressid, mis kasvavad tulenevalt laenukoormuse kasvust.

5. Finantseerimistegevus

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse järgi kuuluvad finantseerimistegevuse eelarveosa koosseisu laenude võtmine, võlakirjade emiteerimine, kapitalirendi- ja faktooringkohustuste võtmine, kohustuste võtmine teenuste kontsessioonikokkulepete alusel ja võetud laenude tagasimaksmine, kapitalirendi- ja faktooringkohustuste täitmine, emiteeritud võlakirjade lunastamine ning tagasimaksed teenuste kontsessioonikokkulepete alusel. Finantseerimistegevuse kogusumma on üks komponent eelarve ülejäägi ja puudujäägi arvestamisel.

Finantsjuhtimise seadus pöörab suurt tähelepanu omavalitsuste võlakoormusele. Seaduse kohaselt on netovõlakoormus võlakohustuste ja likviidsete varade vahe aruandeaasta lõpu seisuga. Võlakoormuse arvestamisel lähtutakse netoarvestuse põhimõttest, et suuremas summas likviidsete vahendite olemasolul saaks omavalitsusüksustele võimaldada suuremas summas kohustuste võtmist.

Kuni aastani 2024 võib netovõlakoormus aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kümnekordse vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat. Kui põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kümnekordne vahe on väiksem kui 80 protsenti vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest, võib netovõlakoormus ulatuda kuni 80 protsendini vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest. Alates 2025. aastast väheneb netovõlakoormuse ülemmäär 5%-lt aastas kuni 65%-ni.

Tabel 23 Raasiku valla laenukohustused (kehtivad laenulepingud)

Laenuga finantseeritud investeringuobjekt	Laenu lõpptähtaeg	Laenu summa	maksed 2021		maksed 2022 ¹⁸	
			põhiosa	intress	põhiosa	intress
Raasiku valla veemajandusprojekt	27.03.2031	310 000	17 222	1 200	17 222	1 100
Raasiku lasteaed	18.12.2023	525 000	52 500	1 500	52 500	1 400
Aruküla aleviku liigvesi	24.01.2025	121 846	12 084	400	12 084	400
Raasiku põhikooli rekonstrueerimine ja juurdeehitus	20.12.2026	2 000 000	214 000	10 000	217 000	9 600
Raasiku spordihoone ja Aruküla põhikooli laiendamine ja staadion	15.08.2028	3 800 000	250 320	36 000	251 320	35 000
Aruküla lasteaia juurdeehitus ja keskkütte rekonstrueerimine*	15.01.2032	1 300 000			100 000	15 500
Raven OÜ osakapitali suurendamine	15.01.2032	200 000			15 000	2000
Laenude põhiosa jääk aasta lõpus			4 542 510¹⁹		5 377 385	

*Aruküla lasteaia juurdeehituse laenuleping on sõlmitud 2021, laen võetakse kasutusele 2022

Tabel 24 Raasiku valla netovõlakoormus

Nimetus	2018 tegelik	2019 tegelik	2020 tegelik	2021 täpsustatud eelarve	2022 eelarve
Põhitegevuse tulud	8 109 960	8 344 178	9 144 938	9 265 885	10 108 464
Laenukohustuse jääk	3 868 606	5 655 321	5 088 659	4 542 510	5 377 385
Likviidsete varade suunamata jääk	128 088	142 260	1 669 695	464 000	1 000
Netovõlakoormus (eurodes)	3 740 517	5 513 061	3 418 964	4 078 510	5 376 385
Netovõlakoormus % tuludest	46,1	66,1	37,4	44	53,2

¹⁸ 2022 andmed on planeeringu alusel

¹⁹ 2021 laenujääk ei sisalda 2021 laenulepingut, sest eelarvesse suunatud laen võetakse kasutusse 2022. aastal

Tabelis 24 märgitud 2022 laenukohustuste jääk sisaldab järgmise aasta eelarvesse suunatud 200 000 eurot laenuraha (2021. aastal sõlmitud laenulepingu realiseerimata osa).

6. Likviidsete varade muutus

KOFJS alusel kuuluvad likviidsete varade muutuse eelarveosa koosseisu raha ja pangakontode saldo muutus, rahaturu- ja intressifondide aktsiate või osakute saldo muutus ning soetatud võlakirjade saldo muutus. Kohalikel omavalitsustel võib olla pangadeposiite ja väärtpabereid, mida käsitletakse seaduse kohaselt likviidsete varadena, kui neid saab vahetada suhteliselt lühikese ajaperioodi jooksul raha vastu ja neil puudub oluline turuväärtuse muutuse risk. Kohaliku omavalitsuse üksuste osalusi, muid aktsiaid ja osasid, nende väärtpaberite soetust ja müüki kajastatakse investeerimistegevuse eelarveosas.

Likviidsete varade saldo suurenemine kajastatakse eelarves plussiga, saldo vähenemine miinusega. Sarnaselt investeerimis- ja finantseerimistegevuse tulemite kajastamisele on vastav regulatsioon vajalik eelarve ülejäägi või puudujäägi arvestamiseks.

2022. aasta eelarvesse on planeeritud likviidsetest varadest suunata 463 423 eurot ehk summa, mis eeldatavasti saab olema 2021 tulude ülelaekumisest ja kulueelarve alakasutamisest arveldusarvel ja ei vaja 2022 eelarvesse üleviimist seoses 2021. aastasse planeeritud lepinguliste kohustuste üle minemisega järgmisesse aastasse. Peale 2022 eelarvesse likviidsete vahendite suunamist jääb likviidsete vahendite jäägiks ca 1 000 eurot.

Likviidsete varade jääk on vajalik katteallikas investeringute ülekulude sh planeeritud toetusmäärade tegelikkuses väiksema mahuga realiseerumisest tuleneva omaosaluse kasvu katteks. Kuna planeeritud eelarvesse jääb vabade vahendite summa kriitiliselt väike, siis tuleb iga investeringu ülekulu katmiseks leida vahendeid planeeritud tegevuste arvelt või otsustada investeringu realiseerimine osaliselt.

Andre Sepp

Vallavanem

Raasiku Vallavalitsus

Lisa eelarve seletuskirjale

Kehtivad ja üleminevad laenu- ja töövõtulepingud

1. Järgmisesse eelarveaastasse üleminevad laenulepingud:

Laenu andja	lepingu objekt	Lepingu nr	Laenu lõpptähtaeg	Laenu summa lepingus	Laenukohustuse jääk 31.12.2021
SA KIK	Raasiku valla veemajandusprojekt	5-1/12/4	27.03.2031	310 000	172 224
LHV Pank	Raasiku Lasteaed	KL-180713RA	18.12.2023	525 000	105 000
LHV Pank	Aruküla aleviku liigvesi	KL-240414RA	24.01.2025	121 846	37 259
LHV Pank	Raasiku Kool	KL-230316RA	20.12.2026	2 000 000	1 089 593
Swedbank AS	Raasiku Spordihoone, Aruküla Põhikool ja staadion	18-096085-JI	15.08.2028	3 800 000	3 138 434
SEB AS ²⁰	Aruküla Lasteaed	2021003182	15.01.2032	1 300 000	

2. Raasiku valla lepingud, millede alusel jätkuvad investeerimistegevused 2022. aastal:

- Aruküla Lasteaia juurdeehitus ja küttesüsteemi rekonstrueerimine (Tesron Ehitus OÜ) ja omanikujärelevalve (P.P Ehitusjärelevalve OÜ);
- Raasiku Lasteaia laiendamine (Cramo Estonia AS) ja omanikujärelevalve (E&A Ehitus ja Kaubandus OÜ);
- Nurme 10 Sotsiaalkorterimaja rekonstrueerimine (Tesron Ehitus OÜ) ja omanikujärelevalve (P.P Ehitusjärelevalve OÜ).

²⁰ 31.12.2021 kohustust laenulepingust ei ole, kuna laen kasutusele võtmata